

ŞİİR • SANAT • EDEBİYAT

Kıvrak

BU SAYININ İSİMLERİ

Cengiz Coşkun

Mehmet Durmaz

Yasin Mortaş

Mehmet Aycı

Hüseyin Sönmezler

Himmet Karataş

Hüseyin Alacatlı

Leon Laleau

Ahmet Yalçinkaya

Muammer Ulutaş

M. Hanifi İspirli

Mustafa Akar

Celal Ceren

H. Ali Kasır

Mehmet Narlı

30

16 Ocak-28 Şubat 1999

Kırağı

ŞİİR • SANAT • EDENİYAT

Kırkbeş günde bir çıkar

sahibi ve yazı işleri müdürü

Cengiz Coşkun

yağın yönetmeni

Taqqib Almaca

yağın danışmanı

Mehmet Durmaz

dizgi- tashih

Mehmet Koçuncu

Murat Selamet

kapak tasarım

Sabahattin Haqış

okuyucusuna gönderilir

yıllık abone bedeli

2.500.000 TL

fiyatı

300.000 TL

posta çeki

Taqqib Almaca

507532

yazışma adresi

PH 50

80100 Osmaniye

telefon: 0 328 814 91 46

baskı

Marmara

0 212 501 31 72

Gez göz arpacıklandık

İflah olmaz memleket

Olabilirdiğince تنها kalmak dünyadan. Ve yalnızca direnmeye açık tutmak kapılarımızı, duyurgalarımızı. Onurlu bir direnişi daim konuk etmek içevimizde.

Duruşumuz kavi.

Sanatçının bütün azaları ve yüreğinin bütün gücüyle uyanık durması gereken günlerden geçiyoruz. Bir ateş çemberinden değil bataklıktan. Ne kadar çemreli olsa da paçalanımız, ne kadar uzak dursakta fokurdayan, kabarcıklar salan çehrelerden bizi içine içine çekiyor dünya. Bulaşık, yapış yapış bir kabus yaşadığımız.

Rotatiflerini boyayıp yıldızlarını parlatıyor günümüzü ipotek altına alan karakoncoloslar, paredebazlar. Yarınlığımız da tehdit altında.

Ahtapotun damarlarına enjekte olmak için şıngıllara sığınıyor dünün radikalleri, çukurun dibini bulmuşken daha da kazmayı deniyor dünün yüksekten nazar edenleri.

Kurşun gibi ağır sözler dökmek varken sayfalara, meydanlara; vakıflardan kurşun kubbeler kiralayıp "sen, ben, bizim oğlan" yaşamak niye.

İpek gibi pembe sıcak yüreğimizden ateş salvoları.

Bir halin içinde bulunuyor olmak, meşru kılmıyor hali içe sindirmeyi.

Bilmek; ölümü ve sürgünü ve nişyanı da içine alan bir çerçeve çiziyor bize. Biliyoruz, bilmek malumattan daha öte şeyler yüklüyor üzerimize.

Gözlerimizi kör edercesine patlıyor flaşlar, kameraların bütün gözleri mahremlerimizde. Markalı giysilerden ve rahat koltuklardan yılışık bir gülüş yaymayı reddediyoruz yüzümüze.

Öyle;

Borsalino kardeşlerden devralınan ilhamla

Çocuğun takkesinde karar kılıyor arpacık

Bir kippa resmediyor vizörün ön camına

Çevik hareketlerle el tetiği kavıyor

Bir Suriye düşüyor fotoğrafın kamına

Kare tamamlanıyor

"Kare"nin tamamlanmaması için bütün azalanımız ve bütün yüreğimizle ve sadece içimizden yükselen sese yaslanarak ayakta durmayı deniyoruz.

O kadar geniş ve yüksek duruyorki sesimiz; hiç bir kareye sığmıyor resmimiz.

SARKAÇ

-I- Esatir

Esatiri yeniden tab edelim
Arz-ı ticaret ister hür teşebbüs erbabı
Kıyamet üstü tufan yanında ölüdeniz
Biraz yanardağ külü biraz yağmursuz bulut
Toplayıp yoğuralım dijital dirilsin kaknüs

Preneşe maskara krem kraliçeye
Kırıksık önleyici ve sair kozmetikler
Tene yontulmuş elmas silikon transparan
Kumanya yolu gözler Sion'da haramiler

Açılmışken cam tabut çelik kuşun sesleri
Cadılar bayram etsin sahur uykusu sersemi
Al yanaklı elmalardan ince ince sorarlar
Ağu öpüp serinde uyuyan güzelleri

- II- Medyen

Herkesin bir rengi var seninki ahududu
Yani hem ekşimtrak hem de koyu kırmızı
Hiç bir kimya çıkaramaz bıraktığın lekeyi
Aç doyuran ocaklardan meşe külleri; belki
-Vazgeçtim-
Hangi yaprak gizler ki senin ayıp yerlerini

-III- Sadece dua

Gün yirmidört basamak
Kendini gökyüzüne tamamlıyor merdiven

İŞARET ÜLKESİ

Ey filozoflar! Siz, önce insanları soru sahibi yapın; onlar, kendi çözümlerini ya da cevaplarını zaten bulacaklardır...

* Nokta koyup bitirmeyi değil, virgülle büyötmeyi severim; çünkü her nokta ölümüdür bir cümlelin. Noktanın katletmek istediğı sözleri kurtaran virgüllü noktaya minnettarım; noktadan cesaret alıp büyük yazılma ayrıcalığı isteyenlere engel olur. Noktanın da virgölün de akrabasıdır ve haklı olan virgölün yanında yer alan bu yiğit işarete saygı duyarım. O olmasa, bu zalim nokta kurşuna dizecekti belki de sevgimizi.

* 2.2= Sevgi olsaydı ve sevginin elde kalanı yürek olsaydı sevebilirdim noktayı.

* Ben soru işareti sormak soruşturmak isterim. Siz istemez misiniz?

* Şüphesiz ki şüphesiz bir kafa (!) karanlıktadır; ona, istediğiniz kadar iki nokta lambasını yakın insan nedir? Neden vardır? Neden yok olacaktır? Nasıl olacaktır? Ölmek ölmek midir? Yaşamak, yaşamak mıdır, ölmek midir? Öte nedir? Anlayan kimdir? Yöntem hangisidir? Neden, neden aramak nedenidir yaşamın?... Sorularına cevap veren açıklamalar yapın aydınlanamayacaktır; zira açıklama yalnız bir kişiyi aydınlatır: Sorunun sahibini. Başka bir deyişle hiçbir açıklama soru'nun sahibi olmayanı aydınlatamaz.

* Ben insan olduğumu, kafamın işgaline direnen bir coşkun yüreğimin olduğunu hatırlatan ünlemi çok severim! Hem şekli de çok güzeldir bu işaretin: Sanki nokta kadar bir ağızdan bir sigara dumanı çıkıyormuş gibi. Sanki noktanın kalbine saplanan bir mızrak gibi...

* Ben ünlemi güçlendiren ya da sonsuzluğa seslenip duran üç noktayı da pek severim...

* Tırnağı çok severim "hayvanlar"da Aslanda, kedide, kartalda... Korur, korunması gerekeni. Başkasının sözünü koruyan tırnağı hiç mi hiç sevmem! Söz gerçek söz ise tırnağa muhtaç olmadan korur kendini. Hem ben kendi sesimle seslenmeyi severim.

* Bir de kısa çizgi var hani seninle benim aramda mana çekimi, yürek çekimi oluşturur: Öğretmen-öğrenci diyalogu gibi. Yazar-okur ilişkisi gibi.

Bir doğum tarihi, bir ölüm tarihi arasında hani hayatı anlatır mezar taşlarında. Yaşamla ölümü birleştirse de hayatın bütün anlamıdır o minicik çizgi.

Zaten çizgisizlik ölümdür=kişiliksizliktir. Ölüm'ü ölüm'den kim ayırır bu çizgicik olmasa?

* Kesmeyi mi eh işte! Kimliksiz, kişiliksiz, çizgisiz, özelliiksiz kalmışsa ne gerek var sözü kesmeye!

* Peki, bu ayraç mıdır (parantez midir) ona ne demeli? Bizi boş gevezeliklere iten, gereksiz bilgi gösterileri yapmamıza cesaret veren bu ayraç işaretine (im'ine) müthiş kızıyorum! Hapishane gibidir üstelik, onun köşelisi de.

* Bırakın beni, öldüreyim şu gereksiz işareti!... Hem iki virgül, iki kısa çizgi varken ne gereğı var? Yok, yok bir gün onu öldürecekim; işaretler ülkesinde nüfus planlaması yapacağım.

* Sırf işaret olsun diye işaret olunmaz ki!...

GÜN TENHA

ey ruhunun açıklarında aşkı aminleyen
huşulu sesin divanesi
yeryüzünün güneşli alfabeti
ruhunun suretini yakıp uçsuz denizlerde
yusuf uykusuna eğilen gül meftunu
leylayı aydınlığa çeken ilhamın dipnotu
ışınlarla yüreğe bildiri dağıtan
kutlu sözün serüvencisi
alemin muhabbeti canım merhaba
/ki böylece merhaba
damarının çölünden geçerek
kulağına yumuşak
semalardan iner
yağmur kokar
tozlu günün/

yıldız çiçeğine uzanan
elim bir kor mudur ibrahim duldalar yanıyor
geceden kopan saçımın uzun trajedisiyle bu gönül
dinletisi dar balkonum yıkık mıdır
ki dar pencerelerde sıkışan kalbim
vakti terleten sevinci unutmuş mudur
sırlı yakarıyla
yol tutmuş mudur ibrahim
/alevin çatırdayan
sesi gelmeden
direği çelikten
bir ev tutmalısın
bu kafesten
uçmadan günün/

ve de ki
karanlığın damar damar sarp akışıyla
suyun taşıdığını sözün ırmaklaştığını
kanadı kıpır kıpır denizlerin seni içtiğini
ağıtlarla süzülen aşka büyüdüğünü söyle
söyle ki ağır göğün sözlüğüyle bakışını
o dem sunaksız sevdayı sarıp duruşunu
kıtalarda dinlenen hüznün tıptırtılarını
irkilen derinliklerime vuruşunu
dualarla savayım/geleyim
/şırlı şırlı
ışıkları akan su
başak getir
bereketle emsin
günüm/

kök tutan duyularım
ipekten geceye serilmiş تنها mıdır ki
soğuk bir ayışığını geçirir tenimden
put yüzlü resimlere bakar üşürüm
korkuyu gören yürümenin derisine bürünür
şiir huzmesini yanağında kaybeden
sağnağa körelmiş kentler gibi büyürüm
/göğsünde
inip çıkan
iç ağrıların
bir dağı donduran
iklim olur
titrer günün/

sana yolladığım
sırılsıklam mektupların yaprakları kurudu mu
altı çizili gözyaşlarının akamaz saatlerinde
ve yüzünü kurak başak tarlasında büyüten
zakkum renkli akşamın eteğine tutunup
türkölere hüznü demleten buğularla
solgun ruhumun sıcaklığına döndüm
kırışmış gömleğine çay dökülesi
lekeli ömrüm
/sabah gözlü
nergislerin
nazlı yükü
dolar duyularına
ve içilir tavşan kanı
bir yudumluk günün/

gözlerine yağmur salmış aşkların esiri
azaların kâbeye yönelmiş sıcaklıklar indirir diline
yüreğinin kubbesinde hüznü eritir
/ab-ı hayattır artık
insanca günün/

ERKEN YOLCU

-yeğenim Bekir Akıncı' ya-

iri zeytin gözlerinde sevgilim
keşfe muhtaç dünyaların derin esrarı vardı
-aynam ırmağa düştü-
o esmer buğulu mehtabında yüzünün
ne yıldızlar ne yıldızlar ne yıldızlar açardı
ve yaylalar dolusu ergenlik çiçekleri
haylaz gülüşlerinde bir rüzgarla savrulan
meleksi kokulardı

aynam ırmağa düştü
cevizkınası ellerimde suların uykusu
serin kaynaşmalarda gördüğüm o bir rüya:
-çok az oyun oynadım
memnu meyveler yemedim tenim esmerleşmedi
çocuktum
öldüm ve kazandım-
yüzüm yabancı artık yıkandığım ırmağın
bildiğim insanların...

GİTMELİYİM

Birazdan zile basacağım.

Kapıyı açacaklar. İçeriye yalnız gireceğim.

Herkesin bakışları üzerimde olacak. Aslında aradıkları sen olacaksın. Seni soracaklar. Sana dair birşeyler söyleyeceğim. Biraz doğru biraz eksik. İkna olmayacaklar. Gelmeyeceğini bile bile "gelecek" diyeceğim.

Bir sessizlik.

Dudaklarım kuruyacak. Alnımdaki ter sıkıntılı dakikalarımın ilk habercisi olacak. Geçmek bilmeyecek. Sözlerin gelecek aklıma. Ürpertim dakikalarla bütünleşecek ve iliklerime kadar sızlatacak beni.

Olmayacak.

Oysa sadece akşamlar demıştin. Sadece akşamlar dururdu telaşlı karşımda. Sensiz ilk akşam. İlk telaşım. Sözlerin gelecek aklıma.

Olmayacak.

Uçurtmalar düşecek gecenin tüllerine

Siyahına boğacak/Nefes alsam olmayacak

Gölgeler kabarcak yüreğimde/Aldırmayacaksın

İzlerin kalacak olmadık

Sözlerin gelecek aklıma/Olmayacak.

Şimdi sen yoksun. Biliyorum ulaşamayacağım mesafelerdesin. Hangi söylenişler, hangi gerekçeler daha güçlü: Yokluğuna...

Sorgulanma anı belki de tükenmeyecek. Meteorlar düşecek kalbimin bir taş yerinden. Ama beni asıl kahreden sebebi yalnız sen bileceksin.

Zamanın temposu gücüne gidecek. Mevsimleri düşüneceğim. Limon çiçeklerimin üzerine karlar düşecek. O, en sevdiğim mayıs bile solgun yüzüyle karşılayacak beni.

Bir rüyadan uyanacağım sonra. Yağmurlar başlayacak. Belki ıslanmışsındır diye meraklanacağım. Onların öykülerini dinleyeceğim. Yokluğun üzerine yazılmış. En acımasız noktalarda birleşecekler.

Bir çırpıda.

Sen de biliyorsun.

Bu şehirde bir türlü akşam olmuyor. Ben şiir iksirini arıyorum. Sen tarif ediyorsun. "Kim dönmeye cesaret edebilir içinin tenhasına." Diyorsun ki şiir orada. "Kim yeniden yeniden dönmek istiyor kendine."

-Üsküp'te alışveriş için ne çok zaman var. Herhalde alışveriş yapıyordur.

Senin alışveriş yapmadığını biliyorum. "Neredeyse gelir" diyorum.

Onlarsa benden daha kararlı. Bütün silahlarını kuşanmışlar. Tatbikatları hep nefret üzerine. Bütün zalimler gibi... şiire bile dost görünüyorlar.

Biliyorum şiir asla dost olmaz zalimlere. Şiirin ipek sesini kaçırıyorum onlardan. Beni bırakmaya niyetleri yok. Hele affetmeye. Asla. Onlarsız bir dünya özlemi içimi kemiriyor. Onlarsız bir dünya için neler vermezdim.

Mahkeme kuruyorlar. Ben potansiyel suçluyum. Sorular yüzüme tokat gibi çarpıyor:

"Yoksa hasta mı?"

"Yoo" demekle yetiniyorum.

"Ama çok zayıf zavalılık."

"..."

"İnce hastalık bulaşmış olmasın.Tbc yani.

Herkes birbirinin yüzüne bakıyor. Biraz ileri gittiklerinin farkına varıyorlar. İç dünyalarının orta yere serilmesinden yine kendileri rahatsızlık duyuyorlar.

"Daha neler" diyorum.

"Üstadın annesi de yakalanmıştı amansız hastalığa."

Şimdide ben soruyorum:

"Üstad da kim?"

"Yahya Kemal canım."

Susuyorum.

"Şimdi verem kimseyi öldürmüyor canım " diyor bir diğeri.

Senin verem olduğun konusunda hemfikirler anlıyacağın. Ben yine :

-Daha neler- diyorum. Gülüşüyorlar, "takılıyor" diyorlar.

"Telefon etmeliyim", diyorum.

Seni evden arıyorum. Telefon uzun uzun çalıyor. Sen açmıyorsun. Açacağına dair en ufak bir beklentim yok . Ama yine de diğer taraftaki telefonun kaldırılmayışı etkiliyor beni. Üzüntüm katlanıyor.

Tekrar deniyorum.

Bir kez daha.

yoksun...

"Üsküp'te çok kalacak mısınız?"

"Hayır,döneceğiz "

Döneceğiz diyorum. Ama biliyorum dönmeyeceğiz. En azından beraber dönmeyeceğiz. Onların istediği gibi.

Enstitüde seni gördüklerini söylüyorlar.

"Biraz üzgün, üstelik dalgındı. Birlikte geleceğinizi söylemişti."

Dalgin ve üzgün gibiymişsin.

Duymamış gibi davranıyorum.

...

Zaman silahıyla çarpmıha geriliyor. En ağır cezaya sabitlenmişim.

Zaman bütün katalizörlerini unutmuş gibi. Saatler kimseyi sevmiyor. Bize karşı en acımasız silahlarını kullanıyor. Bizden sanki nefret ediyor.

Geçen her saniye, birşeyler alıp götürüyor ve zamanın sonsuzluğunda eritiyor.

Biz, törpülenmiş duygularımız ve yenik düşmenin ezikliğiyle başbaşa kalıyoruz.

...

Biliyorum en az benim kadar sen de üzölmektesin

En az benim kadar mahkum edilmesin...

...

"Konuşmuyorsun. Yoksa sen de mi rahatsızsın?"

"Yoo, birşeyim yok."

Kendime oyalanacak bir şeyler şeyler bulmak istiyorum. Senin için kaygılanıyorum.

Beni hiç bir şeyin oyalayamayacağını biliyorum. Konuşulanları dinliyorum. Hiç bir şey duymuyorum. Hiçbir şeye katılmıyorum. Kahkaha atanları manasız bakışlarla izliyorum.

Dinlediğim hiçbirşeyi kaydetmiyorum. İz bırakmadan geçiyorum. Belki de öyle sanıyorum.

Artık çok geç. Kimse gelmez artık. Sen hiç gelmezsin.Tek tesellim senin mısraların. Onlar uzaklaşmıyor benden. Onları hep yanımda taşıyorum:

Hani insan herşeye alışır. "Alışırın" demiştin.

Hiç bir hazırlık yetmez biliyorsun

yalnızlıktan uzaklaşmaya

Ve yalnızlığı paylaşmaya.

Şiir dünyasından çıkınca, yine zamanla çarpışıyorum.

yaralanan hep ben oluyorum.

Neden zaman anlaşılmaz. Bir koca ömür, neden kısa anlara bağlı.

Senin yokluğunla özdeşleşiyor zaman. Şiir ve sorulardan çabucak sıyrılmamı sağlıyor.

"Gitmeliyim"

Biraz daha kalabileceğim söyleniyor. Senin gelmeyeceğinden artık onlar da eminler.

İsrarla "gitmeliyim" diyorum

Gitmeliyim.

ALAŞIM

gri bir yağmur yağıyordu
iskelede uyuyan çocukların üstüne
papatyaların o derin ve anlamlı uykusuna
ve omuzlarıma gri bir yağmur

bakire bir çiğliği emzirirken şehir
ertelenirken toplantılar ve grevler
gri bir gece yağıyordu omuzlarıma
bütün yağmalanmış yarınlardan sonra
sarı bir yağmur yağıyordu
odaları aydınlık evlerin balkonlarına
bitmeyen koşuların yorgunluğu
pas çelik ve demir
şehrin kaygan zeminlerinde eriyordu

çocuklar geçiyordu ellerinde kelekler
yağmur habire sarı yağıyordu
ve güneşi çalınmış olarak uyandı çocuklar
ödevleri çantalarında sararmış
pas çelik demir ve şehir
baygın gözlerinde eriyordu zamanın
ve bütün ödevleri çocukların
yağmuru ezberlemekti

DAĞ

Dağı dağ üstüne koy taşı taş üstüne
Bir dağ bir dağa nasıl seslenirse öyle
Al heybeni sen de düş yollara
Öyle düş ki sonunda üç elma kalsın
Kime kalırsa kalsın bizden bir söz kalsın da
Bir dağ bir dağa nasıl kalırsa öyle kalsın

Şarkılar bize ne anlatır diyordun
Ne anlatırsa anlatsın dinle
Biraz yağmur, bir parça da rüzgâr
En çok da yoldan anlatırsa düş yollara
Bir dağ bir dağa nasıl seslenirse gecede
Bir şarkı da sendeki bir şarkıyı anlatır

Dağı dağ üstüne koy taşı taş üstüne
Biriktir mektupları albümleri sakla gitsin
Deva bulmaz kanatları kuşlar da yaralı
Dilleri söylemez olmuş söylese duyulmaz
Bir dağ bir dağa nasıl söylerse derdini
Biriktir şarkıları içinde sen de bir dağı bekle

Biz bu mevsime ne yaptık da yollarda
Koskoca bir dağ çıktı payımıza
Koskoca bir âh çıktı
Bir dağ bir dağa nasıl yanarsa
Savurma sen de küllerini sakla gitsin
Şarkılar bize ne anlatır biz neyi düşleriz
Taşı taş üstüne koy dağı dağ üstüne...

Türkçesi
Ahmet
Yalçınkaya

Haitili şair. 1892'de Port-au-Prince'de doğdu. Mesleği avukatlık olan şair; çeşitli şubelerde bakanlık memurluğu ve bakanlık yaptı. Paris Ronsand Akademisi üyesidir. Roma, Lima, Santiago de Chile ve Londra'da Haiti elçisi olarak bulundu.

İHANET

Bu can sıkıcı yürek
asla benim dilime,
benim elbiseme
uymayan bu yürek,
kenetlenmiş gibi sıkıştırılmakta
ödünç duygular ve yabancı adetlerle
Avrupa'nın şafşatalı ama önemsiz şeyleriyle

Hissediyor musunuz aah,
Senegal'den gelen bir yüreği
ehlileştirmenin ümitsizliğini
Fransa çıkışlı sözcüklerle,
hissediyor musunuz
beni mahkum eden bu ümitsizliğin
her şeyi kötürüm edişini

ÜÇ ASOMEA*

Sen bana
yahuda ve on üç gibisin
ne zaman
bir destan yazmaya kalksam
mertropolise dair
İsa
merhamet ve gece oluyor
kanımın son damlasında
ihamet oluyor böylece.

Sen bana
rüya gibisin
kıtlığını yaşadım aşkın
yedi yıl
on bir adam geldi
Hiksos'a örtüleri başlarında
İndus'ta yıkandım
şafak vakti
gördüm ki yanıyor
savruluyor mihracenin cesedi.

Sen bana
kadın gibisin
Mavera'da
ya blue jeanla
cehenneme girerim
yada cennete
camdan kalbimle.

Ben sana
ne zaman anlatsam
bunları
canın bende çıkıyor
Nirvana
ve Hint kızları
altına dönüşüyor
sen toprağa...

* bedensizlik

ARTIK SEN KAYIP BEN KAYIP...-II-

İç dünyamızın dökümünü yapabildiğimiz ölçüde rahat olduğumuz doğrudur. Elde ettiğimiz rahatlığı, bir gün karşımıza çıkacakmış gibi hareket ederek; sıkıntılarımız için dayanak olarak kullanmamız gerekiyor. Aklını kullanabildiği zaman kendisine başka şekilde davranılanlardan olmak, bizim için bir ölçü ise; o zaman akli kullanmaktan çekinmeden, yolumuza devam etmeliyiz. Kapisını, bacasını bize kapatmış gibi görünen güzelliklerin, varlığı anlamlı kılacak yaşama biçimlerinin içine doğru yol alırken bile elimizden tutanların olmaması üzüntü vermeli.

Statüko, her zaman kendini savunur ve direnir. Lakin statükonun da bir başka statükoyu değiştirdiğini bilmek, akıldan çıkarmamak lazım. Napolyon'a; "sen başkan olamazsın, çünkü aileden hiç asil yok" diye karşı çıkanlara, Napolyon şu cevabı verir. "Olabilir, ama bu ailenin ilk asili benim ve asalet de benimle başlıyor..."

Böyle gelmiş, böyle gidecek diye inanmışlardan olmak kadar, teslimiyetçiliğin kötü bir tarafı olmaz. Belki ele aldığımız gibi gelmiştir; ama böyle gideceği kabulü size ait olacaktır ve siz isterseniz bunu değiştirebilirsiniz. Hem de hiç denemeden kabul etmişlerin sıkıntısını, belki de kendinden sonrakı birkaç nesil yaşayacaktır.

Felaha doğru yürüyenler bir aklın elinde bulunan verilerin üzeri örtülü de olsa; elimizdekilerden en önemlisi olan ve ideolojik serpintiye uğramamış olması şartı ile akıl ve arama bilincini kaybetmeden yola devam edenler, hiçbir zaman mağdur olmazlar. Çünkü iynin her zaman karşılığı olmuştur ve olacak somut verilerle bunu görmek isteyenler yanılabilir. Ama şurası unutulmamalı ki, iynin asıl seslendiği yer vicdandır. Vicdanların rahat etmesinden daha iyi bir karşılık var mıdır şu yeryüzünde?

Verilecek cevaba göre hareket etmek istediğinizde karşınıza çıkacak olan düğümlerin hepsi de, bu dünyanın kirlenmiş yanlarına hitap etmektedir. Yoksa doğru bir tanedir ve o doğru da, değerini bütün ortam ve şartlarda korumayı bilmektir.

İç dünyasının korumalarını birer birer kırarak; kendini tamamen süfli ve aşağılık bir dünyanın kol-larına bırakan bir beden, hissetmesini beklemek yanlıştır elbette.

Bu bedenin iki ayağı üzerinde bulunuşu ile, bunun taşınması arasında bağlantılarını anlamlı kılmaya çalışmak anlamsızdır.

Ya ne yapmalı? Evvel emirde, varlık anlamını oturtması gerekiyor insanın. Büründüğü kalıbın kendisi ile ilgisi tartmasını öğrenmek lazım. İç dünyasına yönelebileceği oranda rahatlayacağı için; kulla-nageldiği bütün kavramları yeniden ele almak, hatta yeni baştan kurmak gerekecektir. Tarihin bütün kılma noktalarında sunulan tekliflerin arkasındaki yenileme ihtiyaçlarına bakarsanız, bunların yeni kavramlarla ortaya çıktıklarını görürsünüz. Ve sundukları kavramların sonuna kadar takipçisi olmuşlardır. Öğretilerin temellerini oluşturan kavramların; anlam dünyalarına yönelik mücadeleler de, bu kavramların yerli yerine oturmasında önemli bir fonksiyona sahiptirler.

Varoluşlarını, statükoya yönelik amel biçimleri ile anlamlı kılan öğretilerin insanları; felahi buldukları için, her zaman dünyanın süfli ifadelerinin ve taraflarını dışlamış; bunların dışlanması gerektiğini önemle vurgulamışlardır.

Kendinden şikayet edenlerin sıkıntısı; sahip oldukları düşünce dünyalarının sıkıntısıdır. Kendini, cendereye alınmış gibi hissederek bir insanın kurtuluş umudu; bir önceki durum olabileceği gibi, vicdanına saklanmış ve filizlenmek için fırsat kollayan "insan" tarafının açığa çıkmasındadır. Yana yakıla şikâyet-nâmeler okuyan bir dünyanın fertleri arasında bulunmak, zaten başlı başına bir sıkıntı olduğuna göre, artık yapılacak şey, katıksız ve katıksız bir biçimde aslolana yönelmektir.

Nefes alıp verdiğinin bile farkında olmayan bu insanın, nefeslerin tutulacağı günler yakın olduğuna göre; yeniden ayağa kalkıp bu nefsin kontrol altına alması için fırsatları iyi kullanması gerekiyor. Yoksa bu olup bitenlerin peşine takılanlar, felah yolunda olmadıklarını hiçbir zaman anlayamayacaklar...

III

Adamlar, kendi paylarına haklıydılar. Yüreklərini çıkarıp bir yerlerde bıraktıklarının bilincinde; hiç kimseye hesap verme gereği de duymuyorlardı. Tarihin yapıcıları ve tapıcıları olmak gibi bir vazifeleri

YAĞMUR MİRASI ANLATISI

göğ sezişlim
dağ nefeslim
zamanın bir yerinde
ben sūzîdilâra idim
sen yıkık bir ney

vardı; bir de sömürebildikleri kadar sömürme ihtiyaçları...Tanrıların çoğaldığı her ortamda, tanrı başına düşen kul sayısı azalır; burada tanrılar arası mücadele başlardı.

Bütün zamanların en kadim sapması olan; ifsad etme ve aslını bozmanın önüne geçmesi gerekenlerin, yine bunu yapanların olmayacağı muhakkak. Ama onlardan arta kalanların, bu görevi üstlenerek kendilerini omuzlayacak çağlara damgalarını vurmaları için; azimli ve sabırlı olmaları gerekiyordu. Oldular da...Şimdi konuşulanlar ve saygıyla anılanlar da onlar...

İnsanı saf dışı bırakan, yine insanın kendisi... Yaptıklarının ve yapacaklarının sorumlusu da, elbette sonuçta kendisi olacak. Gözleri kapalı bir şekilde yapıp ettiklerine kılıf uydurma gayretini bile terk ettiğine bakılırsa; insanın, bundan şikayetçi olduğu da yok...

Bütün bir ömrünü taş a, toprağa adayarak; bir gün içine karışacağı toprağı alt-üst ederek kendini aramaya başlayacağını zannederek de, yanılıyor insan. Çünkü eline aldığı veriler, kendinin değil; ama şeytani ve onun ortaklarını göstermektedir.

Büründüğü şeklin, ruhu ile olan uyumsuzluğunu atabilmek için durmadan dünyalık tarafına yüklenerek; kendini unutarak eliyle yaptıklarına ram olan insanın, kalbini terk ettiği çağları araması lazım. Kalbini terk edenin, kavuşacağı neyi kalmıştır ki yeryüzünde? Bunun cevabını verebilecek yeteneğini de, kurgularıyla yok eden insanın elinden ne gelebilir?

Kavuşacağı şeyleri çoğaltabilir belki... Hatta bunların çokluğudur bu rehabetin sebebi... Çağı kucaklayan modernizmin küçültüğü söylenen dünyanın sundukları; birkaç asır öncesine göre şekil değiştirerek, yeniden sunulmaktadır. Üzerinde yirminci asır damgasıyla... Alın elinize ve değerlendirin... İsteyen istediği kılıfa uygun bir din, istediği ortama uygun bir ekonomi, istediği ortama uygun tarih var edebilir.

Var etme; sonra yok etmek... Firavun mantığı ile elbette. Yoksa bir sineğin kanadını bile var edemediğinin bilincindedir laboratuvarlarda çalışanlar...

Kullandığı enstrümanın, kaderine hakim olmasına sebep olup; sonra da bunu ilahi iradeye yüklemenin mantığını çözdüğü gün insan, anladıklarını uygulama alanını kaybetmiş olabilir... Zaten yaşadığı tarihi serüvenin handikaplarına kapıldığı zamanlarda zuhur eden uyanıcıların, bütün çabasına rağmen farkına varanların sayısı az olmuştur. Öbürleri bu şansı kullanmak yerine, statüko adına; oldukları yeri korumuşlardır. Bu korumalarından sonra adları cehaletin babası olarak anılıp kimlikleri kaybolmuştur. Kah Bel'am kılıklı, kah Karun suratlı kah, Firavun inatlı arz-ı endâm etmelerine rağmen isimleri unutulup, sıfatları ile kalmışlardır aramızda. Ve bu sıfatları ile gezinip duruyorlar hâlâ... Koşmaktan, akli sulanır duruma gelen bu çağın insanı için örnek olmak zorunda kalan; veya örnek olarak dayatılanların hiç birisi de kişilikleri ile özdeş bilinmemektedir.

Yürekten bahseden, kaç yürekli adam kalmışsa yeryüzünde; o kadar daha kurtuluş ümidimiz var demektir. Kurtuluş, necatın ta kendisidir. Ve yakındır ve kapıdadır. Ancak bu kadardır. Bizim kapıyı aralamaya onu kucklamaya zamanımız yoksa; yığmaktan, biriktirmekten, kiletmetkten başımızı kaldıracak zamanımız yoksa; kimsenin yapacağı bir şey yok demektir.

CAHİT ZARİFOĞLU ÜZERİNE -II-

C. Zarifoğlu'nun Şiirlerinde Çocuk Teması

C. Zarifoğlu'na göre Batı uygarlığı maddeye dayanmaktadır. İnsanlar birbirleriyle olan ilişkilerini bu düşünce evreninde gerçekleştirirler. İnsanlığın sahip olduğu ve olabileceğı maddi ve manevi değeri de ele geçirme çabası içindedirler. Hegemonyasını Batılı sermayenin büyümesi adına sürekli, dünya halkları üzerine oturtmaya çalışırlar. O halde çocuk, insanlığın geleceğini ipotek altına alma gayreti güden Batı diktası karşısında eğitilmeli ve donatılmalıdır. Bir kültür savaşı verilecekse referansımız İslâm inancı olmalıdır. Batı kendi çocuklarını mitolojik değeriyle nasıl yoğuruyorsa bizim çocuklarımızın yetiştirilmesi de ancak kültürümüzü öğretmekle olur.

**Gündüzden geceye geceden gündüze
Ve bütün geleceklere
Çağırır şimdiden ve el koyar
ne varsa
ne dökülse küreden (9)**

Batının sömürgeci mantığına karşı koymak yeni bir toplumsal yapılanmayla mümkün olacaktır. Bunu gelecekte çocuklar gerçekleştirecekler ve bu çocuklar Batının çocuklarına benzemeyeceklerdir. Şair, Batıyı, çocuklarını olumsuz yetiştirmekle suçlar gibidir:

**Bunu gelecek çocukta olmak için
beklemek daha sonra
nce sipsivri bir başın
balçıkla Afrodit'e
merdiven dayayıp çıktığı ağaçların huzurunda
onlar ne diye çocuklarını
balçıklara...(10)**

Batıyla Doğuyu sürekli karşılaştıran şair, Batıyı insanlığı yozlaştırmaya çalışması gerekçesiyle hep dikta olarak, Doğuyu da buna alternatif bir güç olarak ortaya koyar. Zarifoğlu'na göre içinde yaşadığımız toplum öz değeriyle hiçe sayarak Batıyı taklit etmeye çalıştığı için büyük bir çıkmazdadır. Toplumu bu zor durumundan kurtarmak gelecek neslin özenle yetiştirilmesiyle mümkün olacaktır.

Zarifoğlu'nun şiirlerinde bir çok şey serüven duygusundan kaynaklandığı gibi sansasyon merakına duyduğu açlığın giderilmesinden de ortaya çıkmıştır. İnsanların sansasyonel haberlere daha çok ilgi duyduğu, psikolojik bir dayatma olarak sansasyonun toplum hayatındaki etkisini kendisiyle yapılan bir röportajda da belirten Zarifoğlu şiirlerini bu ilkeye göre oluşturma çabasını açıkça hissettirir. Şiirlerine ilginç isimler koymasının sebebi de sanırım budur: Çocuğan, Sen Kuş olur Gidersin Bir Trenle, Hızla Akan Mızrak... bunlardan bazılarıdır.

Çocuğa çoğu yerde olağanüstü özellikler yakıştıran Zarifoğlu :

**alnını bütün duvara dayayan
ve sesleri bir orman büyüklüğünde (11)**

gibi tasvirlerle de çoğul bir topluluktan çok nitelikli ve güçlü bir toplum oluşturma özlemi canlandırır.

Aydınlık bir çağın başlatıcısı olarak gördüğü çocuğu önemsenen değeri listesinin birinci sırasına koyar. Ondandır çok şeyler bekler:

güneşe yıl yapan çocuk
güreşip bütün gelişleriyle

gecikmiş bir deniz feneri (12)

Çocuk, insanlığın bugün korku ve hazımsızlık içinde yaşamaya mecbur edildiği, kötülüklerle dolu dünyayı aydın kimliğiyle arıtmaya gelen kurtarıcıdır.

Toplumsal aydınlanmanın geciktiğinden fazlasıyla yakınan Zarifoğlu, "Çocuğan" şiirinde yeni bir çağın hepimize, müjdelarla geleceğini haber verir. "çocuğun çağı" diye adlandırdığı bu çağ nostaljik motifler taşımaktadır. Gelecekte oluşturulması arzulanan toplumsal örgütlenmenin aslında geçmişten pek farkı yoktur. Benzer öğeler üzerine kurulu ancak çağın normlarına ulaşmış bir yapısı vardır. "Geçmiş bilinen çehreler sırasından"... "açıkça" nitelikleri belirecek gelen çocuk, "Çocuğan çağı"nın bir savaşçısıdır. Şiirde şiddete yer olmadığını savunan Zarifoğlu'nun buradaki savaşçı kavramından ne anladığı da ayrı bir önem taşır. Kalem savaşın silahıdır onun için. Kitaplar da birer savaş alanı. Bu yönüyle düşünce savaşının önemine dikkat çeker. Eşyanın niceliğini olduğu gibi kabul eden ama niteliğiyle ilgili tüm izleri sorgulayan bir yapısal özellikte karşımıza çıkan çocuk için bu bir "koşu"dur. "Keklik kadar narin görünüşüyle şaraba sabahsız/uzanan ellere/dimdik bakınır." "Bir kazanç" peşindedir. Dünyadaki olumsuzlarla zıtlaşmak zorundadır. Maddi kaygıların ötesinde manevi bir beklentisi de vardır bu savaşçı. Çünkü: "Dünya/sırtına çevrilmiş hamalın/yorgun kalkışı(dır)/şehrin torbalanmış sığacağına."

Çocuk kimi yerde geleceğin teminatı üstün bir varlık, kimi yerde geç kalmış bir emek savaşçısı, kimi yerde şairin beklediği "orduları açan sevgili"dir. Onun gerçekte kim olduğunu açık bir dille söylemekten kaçınır. Onun adını bildirmenin "tuzak" olduğuna inanan şair adının "evrensel ezgilerde geçtiğini", Onu zaten herkesin çok iyi bildiğini bir de kendisinin söylemesine gerek olmadığını anlatmaya çalışır.

Zarifoğlu, çocukla kuş arasında hep yakın bir ilgi kurar. Bir çok şiirinde çocuğu "güvercin"le anlatırken "Ahenksiz Kuşlar" isimli şiirinde de "Çayırkuşu"na benzetir. "Çayırkuşu engelsiz yapraklarda" dolaşan "bir ay gecesi tanrısıyla" yakın ilişki kurmasına engel bulunmayacak kutsal bir varlık olarak tanıtılır. Çocuğun sevimli ve masum oluşuyla kuş arasında ünsiyet kurar. Bu masumiyet ve sevimlilik, karanlıkları dağıtabilir. Ancak çocuk, "sebepsiz kapılmadan" her şeyin özünü araştırıp özgün bir değeri kollamak suretiyle "duvarlara yazılmış heykel/...sözlerin ve hiç bir vehmin önünde/vurulmadan...dimdik duracaktır...En gerektiği yerde anılan/cıva sığacağı yurtlar" kuracaktır. "Çayırkuşu" nun bize tanıtılan nitelikleri ise şunlardır:

**Çayırkuşu insan ve toprak levhasında
gagası ışıyınca durur anlatır
bildirir ki güneştir
her an sabah sesi çıkaran
ve davran deyince
insanın isim verdiği yüceden
göğü kollayan ve ufuktan aranan
bir çift gözü en son şekliyle
her an bir zindan resminde çağıran
güneştir gagası
ışıyınca çayırkuşunun (13)**

Çocuğun mustularla gelip karanlıklarımızı dağıtacağından kimsenin şüphesi yoktur; ama bu çocuk ne zaman ve nereye gelir bilinmez, bu geliş sürpriz olmalıdır. Gelişle insanlığın yüzünü ağartan "çelik bir an"da insanları, başlarını gökyüzüne doğru kaldırıp Tanrı'ya teşekkürlerini sunacak kadar sevindirecektir. "Zerdüştün ayaklarından" bir "kartal gölgesi" geçmesine de sebep olacak ve yeryüzünün hakim sulta rejimlerine ciddi korkular salacaktır.

Büyüyünce üstün niteliklere sahip bir savaşçı olması için eğitilecektir de. Tanrı'ya olan bağlılığının yanında dünyanın tehlikelerinden "korkmayı" da bilen, Osmanlı'nın fikrini ilke edinen, âlemin tanrısızlaşmasına karşı çıkan biridir. Batılı sermayenin en büyük tehdit unsuru olacaktır:

**Zerdüşt nereye gittiyse
Hep kartalı gördü
...
Zerdüşt neredeyse**

Kartal orada yığınak

O,

Zincirli ayakların durmadan çıktığı

Tek bir basamak (14)

Zerdüşt motifiyle anlatılmak istenen Batıdır. Kartallar gibi gücünden, cesaretinden atılğanlığından korkulan çocuk, Batı için sürekli bir tehlike oluşturmaktadır. Çocuğun kolektif bir güçle oluşturup hazırladığı yığınak, Batı zihniyetinin köleleştirdiği insanlar için tek kurtuluş yoludur.

Şair, Zerdüşt gibilerin saltanatını sarsacak bireyleri yetiştirebilmek için bir model aile kurular. Söz konusu aile bireylerinin bilinen aile modellerinden farklı olarak fonksiyonlarının genişlediği görülür. Baba, bu yapı içinde geçmişi ya da Osmanlıyı sembolize eder. Aile bireylerinin paylaşımları nostaljik öğeler taşır. Türk toplumunun tarihsel sürecini Osmanlı için "dede" Cumhuriyetin ilk yılları için "baba" ve sonraki dönem için "çocuk" şeklinde bölümler. Anne nitelik olarak değişmemekle beraber bu yapı içinde özgün bir yere sahip kılınır:

Daha ilk güzelliğinde

Alnını iki dağın arasına germiş

Bir devin göğsüne benzer

Göğsünden dualar geçermiş (15)

Doğuran kadın imajı çok belirgin bir şekilde anlatılmaya çalışılmıştır. Burada çocuklara düşen görev ise büyüklerine ve özellikle babalarına karşı saygılı, ayrıca da yardımcı olmaktır:

Havuz sularına kapılan çocuklar

Görmeden güneşin bütün renklerini

Götürmezlerdi dükkanlarındaki babalarına

Ocaktan akan kaynar yemekleri (16)

Anne doğuran ve savaşları sona erdiren insan olmanın yanı sıra çocuklarını eğiten, yetiştiren kimsedir. "İşaret Çocukları" isimli şiirinde kadının özelliklerini bazı estantenelerle daha net açıklama yoluna gider:

Anam kanları kuruyan

Kavga ayıran bir kargı elinde

Kara ocağın taşlarına

İşaret koydu çocuklarını

.....

Yüreğini korkuyla kuvvetlendirdi babamın

.... çetin bilmecelerle

Sürdü atını şehirlere (17)

Bu bölümde sözü edilen çocuk, Zarifoğlu'nun kendi çocuğuna benzemektedir.

Şiirini Osmanlının altın dönemlerine atıfta bulunarak sürdürür. Şiiri oluşturan kemik öge bir yandan düşmanla savaşmış diğer yandan çocukları eğitmektir.

Çocuklar; sevginin, barışın, yaklaşmanın coşkulu bir biçimde yaşanmasına aracılık eden en önemli varlıklardır. Onların masumiyetleri sevimlilikleri "çıldırta"n çocukça hareketleri özellikle eşler arasında oluşması mümkün kaynaşmalar için birer yardımcıdır:

Kulaklarına yosun ve balık biriktiren çocuklar

Toprağın rengine katılan

Hızla yorgana atılan

Göğsümüze sırtımıza ateş bastıran

Örtünen çıldıran çocuklar

La onlarla alev alıyor her yanımız

Anlaşalım (18)

dizeleriyle samimi uyarmalarda bulunur. Çocukların beklenen kutsal emek savaşçıları

olarak tanıtılması ve insanlar arasında karşılıklı güven ve sevgiyi oluşturuca öge şeklinde görülmesi onlara verilen önemin açık ifadesidir.

Şair, dünyanın her neresinde olursa olsun çocukların açlık, sefalet çekmesine ve zulüm görmesine tahammül edemez. Çoğunlukla sözünü ettiği Afganlı ve Filistinli çocuklara, betimlediği model içinde ayrı bir yer ayırır. Savaş bir yanıyla çocukların bilenmesi için faydalı gibi görünür. Acılar içinde büyüyen çocuklar tüm insanlara doğrunun ve güzelin sırlarını gösterir, önemli dersler verir.

**Gül kokuları çocukların kaburga kırıklarından geliyor
Acıyı ve insanlığı çocuklar
Böyle dayanılmaz kıldılar ve yeni suları
Onların bilgileri getirdi
Elleri önlerinde bağlı duruşları
Yaşarlar ebedi göz ve ölümsüzlük aşısı yapan kitabı
Ki şimendifer
Nasıl peşinden koşturursa katarları yolcu kutularını (19)**

Çocuk kendi başına hareket etmemektedir. Öncelikle güç ve destek aldığı kutsal yargılara boyun eğer. Kişisel varoluşunu bu değerleri eksen olarak gerçekleştirdikten sonra topluma yönelir. Geleceğin lideridir. Toplumu peşinden sürükleyecek ve menziller aşacaktır. İnandığı değerlerin tüm dünyaya hakim olabilmesi için her çocuk ayrı ayrı bir mücadelesini sürdürmelidir. Ama bu beklentiler bir türlü gerçekleşmek bilmez. Çünkü, çocuk ilgisizliğin, kendi haline bırakılmışlığın buhranı içinde çevresindeki herkese ve her şeye karşı umarsızdır. Batı ona asla hak ettiği değeri vermemiştir. Bu yüzden Batıdaki çocuklar büyük bir keşmekeşin içine düşmüşlerdir.

Geleceğin bu günden daha kötü olmaması için yarınlara karşı hazırlıklı olmak gerekir. Geleceğin ihmali insanlığın sonunun gelmesi demek olacağından inanılan değerler geniş halk kitlelerine ulaştırılmalıdır. Batı şairin inandığı değerlerden uzak olduğu için bir yığın yanlış içinde yaşatır olmuştur. Bu sorunların kaynağı çocukları kültürel değerlerimizden yoksun yetiştirmek ve onları geçmişimizden sürekli uzaklaştırmaktır. Çocuklar bir anlamda kendi kaderlerine terkedilmişlerdir.

**Geleceği
Ormana terketmeyi dener gibi yeni doğan çocuğu (20)**

Çocuğun geleceğin kurtarıcısı sıfatıyla tanıtılması uyuyan Osmanlı inancının ve düşüncesinin canlandırılması özlemiyle örtüşür. Her doğan çocuk söz konusu inancın uyanması için yeni bir umut ışığıdır. Bu sebeple çocukların sayısı artmalıdır. Anneler çocuk doğurmalı ve geleceğin aydınlatılmasına katkıda bulunmalıdırlar. Çocuk bir diriliş muştusudur. Bu yüzden güvercine benzetilir:

**Dansöz kalkışlı güvercin
Gel. Sen gelince azap çıkacak her evden
Gidecek kendi evine (21)**

Yeni bir dünya düzeninin çıkarlarını oluşturabilmek gelecek bilincini elde etmekle mümkündür anlayışına bağlı temalarında Zarifoğlu kendini son, sonu ise yeni bir yaşam için başlangıç olarak görür. Başlangıç özeldir çocukça uyanışı, genel olarak da ahiret fikrini kapsamaktadır.

**Ben ahretim
Ahret yere gebedir. (22)**

Zarifoğlu'nun şiirlerindeki çocuklar nesnelerin buna bağlı olarak sosyal olayların özünü araştırırlar. Kendilerini hiçbir şeyin dışında tutmak istemezler. Engin bir bilincin ve erdemli bir yüreğin taşıyıcısıdırlar. Tanrı'dan yanadırlar ve Tanrı'dan yana olanlardan... Çevrelerine ışık tutarlar:

İçaçıcı ışıklar harlı yıldızlar tutuyor başının üzerinde (23)

Tüm bu özellikleri dikkate aldığında çocuğun gereksiz olduğunu düşünmek düşüncesizlik olur. Zaten kadınlar da şaire göre bu yüzden "mümkün olduğunca doğururlar"

Zarifoğlu "Korku ve Yakarış" isimli şiirlerinde çocuklara yüklediği misyonu açık bir dille anlatır. "Korku ve Yakarış" Tanrı'ya korkuyla ümit arasında ince bir çizgi kollayarak yakarmanın şiiridir. Tanrı insanları onurlandırarak onlara içlerinden peygamberler göndermiştir:

Yüklenip geliyor gökyüzü evimizden yeryüzümüze Dilimize onur veren kelime (24)

Vahiy, yaşamın formülünü öğretir:

Güzel ticaret ettik Çölü okuyabiliyoruz, deveyi çözebiliyoruz (25)

Çocuk, kimi zaman içine çekilmeli, böylece hayatı daha iyi anlamaya çalışmalıdır. Onun yolu peygamberin yolundan farklı olmamalıdır. Aklın kısır tanımlarının ötesine geçip ayetler yardımıyla derin bir duyuma, kavramaya sahip olmalı, maddesel düşünmeyi aşamayanlara karşı aklın sevgiyle yoğunlaşması gerektiğini açıklamalıdır.

Eline bir dudak inziva al göster onlara Belgele sevişebildiğini aklın (26)

Çocuğun yönelimleri ayetlerin belirlediği ilkelere doğrudur:

Sen çile çektiren Verdikçe alan kelime Susuzluktan kalma bir sarhoş ağzın Salt ona adımların (27)

Yolunu bu ilkeler ışığında bulan çocuk, doğrularla çoğalır. Artık inancın sesi yeniden duyulur. Artık söz sahibi olanlar vahyin yetiştirdiği çocuklardır:

Derken rahimlere kapandın Dirilik harflerle çalkalandı Boşaldı boş çanaklarına kavganın (28)

Görülüyor ki bütün ümitler çocuk üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Sosyal bunalımların, hedefsiz uğraşların, çekilen ıstırapların ve daha nice insani sorunların üstesinden gelmek, öz değerlerimize dönmekle mümkündür. Bunu gerçekleştirilebilecek olanlar da geleceğin emanetçileri çocuklardır. Köklü bir sosyal değişim sürecine girilmelidir. Yaşam, bir tekrardan ibaret görülmemelidir. Dünyü bugüne bağlayan köprüler oluşturulmalıdır toplumun üzerinde. Doğunun sezgisi ve inancıyla Batının teknolojisini birleştirebilen insanlar yetiştirilmelidir. Yukarıdaki dizelere dikkat edilirse çocuğun gelişi bir tür baskın gibidir. Toplumdaki sorumsuzluğa, uyuşukluğa karşı "kelimelerle" bir mücadele başlatılır. İnsanlar kabuklarından arındırılır, ayağa kaldırılır. Başka bir ifadeyle "diriltilir." Yüreklere sevgi tohumları ekilir. Anlamsız didişmelerin, "insan yiyen savaşların" önü alınmak istenir. Bir şekilde savaşmamak için savaşılr ama kalemle, ama sözle; erdemi kalkan yaparak...

Kaynakça:

- (9-10) Taş Gemi s :21-22
- (11-12) OrasıNeresi Burası Bir Adam s:32-32
- (13) Ahensiz Kuşlar
- (14) Kutsal Mavi Çocuk Şiiri s:50
- (15-16-17) İşaret Çocukları s:65-65-66
- (18) Su 3.bölüm s.93
- (19-20-21-22) .. Ve Çocuğun Uyanışı Böyle Başladı s:177-193-196-196
- (23) Sevgili Dostum s:238
- (24-25-26-27-28) Korku ve Yakarış s:342...

ŞİİR SEANSLARI

1. Seans

İnsan olarak üç şeye vurgunuz: İyi, doğru ve güzel'e...

İyi, ahlâkın; doğru, bilimin; güzel ise sanatın konusu...

İlgi alanımız şu anda şiir diyelim, yani sanat. Sanatın amacı ise 'güzel'i aramak. Güzel, öyle bir kavramdır ki kişiden kişiye, toplumdaki topluma değişebilir. Kişisel ya da toplumsal anlamda sanatın özgün olması 'güzel'in sübjektifliğinden dolayıdır. Sanatın konusu olan 'güzel', mutlak olabileceği gibi izafi de olabilir. Yani yaşadığımız bu dünyada hem soyut ve hem de somut güzel'lerden, güzellik'lerden bahsedilebilir. Genel anlamda sanat, özel anlamda şiir, güzel'i ararken, bazen de doğru ve iyi'yi de bulabilir; ya da bu kavramları kendine konu edinebilir. Bu durumda o şiir, biraz ahlâkî biraz da didaktik bir görüntü verebilir.

Tıpkı Yunus Emre'nin (1240?-1320?) "değil" redifli şiirinde olduğu gibi...

**Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil**

**Erenler gelip geçtiler dünyâyı koyup göçtüler
Havaya ağıp uçtular bunlar hümâdır kaz değil**

**Cân odur kim Hakk'a ere ayak odur yola gire
Er oldur alçakta dura yüksekten bakan göz değil**

**Doğru yola gittin ise er eteğin tuttun ise
Bir hayır da ettin ise birine bindir az değil**

**Yûnus bu sözleri çatar sanki balı yağa katar
Halka metâların satar yükü güherdir tuz değil**

Gönül yıkmak, ahlâkî bir sorundur.

Namaz kılmak, dinî bir gereklilik, bir ibadet. Ama şair bu iki kavramı öylesine ilintiliyor ki, kalp kırıp gönül yıkan bir kimsenin Allah'a yaklaşmak için kıldığı namazın namaz olmadığı şiirin güzel'liği içinde önplâna çıkmaktadır. Bu öylesine bir suçtur ki, bütün insanlar bir araya gelseler -ki şair "yetmiş iki millet" diyor- bu suçu ortadan kaldıramaz, bu kir'i temizleyemez. Yunus'un bu güçlü anlatımını, ölümü, doğruluğu, alçakgönüllülüğü, toplumsal yardımlaşmayı, 'güzel'i bulmak kaygısıyla anlattığı diğer beyitlerinde de görüyoruz.

Demek ki karşımızda sadece bir şair değil, bir bilge, bir ahlâkçı, bir inanmış adam, yani bir "mü'min" vardır. Sözün özü "bizim Yûnus"tur bu ve söyledikleri de 'Yûnusça'dır.

Bu sözler, "balı yağa kat" maktadır.

Bu sözler "tuz değil", birer inci ve mücevherdir. Ki alınıp canevinde saklanması ya da kulağa küpe olarak takılması gerekir.

2. Seans

Bir gül ülkesi hayâl edin, bir gül diyarı düşünün; ki herşey gül rengindedir. Herşey

göl yumuşaklığında, gül tadında, gül kokusunda, gül cazibesinde, gül havasında...

Taşı toprağı altın değil bu yerin, sadece gül'dür.

Çarşısında pazarında hep gül vardır; sadece gül alınıp gül satılır. Çünkü burada insanlar yalnızca "gül alır gül satar"; "gül den terazi tutarlar". Dahası "gülü gül ile tartarlar." Müthiş bir hayâl, muazzam bir imaj...

İşte böylesi bir ülkenin, hatta daha ötelere gidelim, böylesi bir dünyanın rüyasını görmektesiniz. Söyler misiniz, bu durumda ne yapardınız?

Bu düşten uyanmak ister miydiniz?

Yoksa mutasavvıfşair Ümmî Sinan (? -1568) gibi mi yapardınız?...

**Seyrimde bir şehre vardım
Gördüm sarayı güldür gül
Sultânının tâcı tahtı
Bağı duvarı güldür gül**

**Gül alırlar gül satarlar
Gül den terazi tutarlar
Gül ü gül ile tartarlar
Çarşı pazar güldür gül**

**Toprağı güldür taşı gül
Kurusu güldür yaşı gül
Has bahçenin içinde
Serv ü çenârı güldür gül**

**Gül den değirmeni döner
Onun ile gül öğünür
Akar suyu döner çarkı
Bendi pınarı güldür gül**

**Al gül ile kırmızı gül
Çift yetişmiş bin bahçede
Bakışlılar hâra karşı
Hârî ezhârî güldür gül**

**Gül den kurulmuş bir çadır
İçinde nimeti hâzır
Kâpıcısı İlyas Hızır
Nânî şarâbı güldür gül**

**Ümmî Sinan gel vasfeyle
Gül ile bülbül derdini
Yine bu garip bülbülün
Âh ü figânı güldür gül**

Kuşkusuz düş görmek güzel... Düşlerin dünyası albenili...

Peki ya gerçeklerin dünyasına ne demeli?

Bülbül gülün derdiyle mi inlemeli?

Veya yaşadığımız çevreden başlayarak, ülkemize, coğrafyamıza ve giderek dünyamıza gül mü ekmeli? (Hayâli bile güzel, değil mi?)

Bahçelerimize diktiğimiz gülleri gönüllerimize de ekemez miyiz?

Yoksa gönüllerimiz gül fidanı yetiştiremeyecek kadar çoraklaştı mı? Bir kez dinleyelim bakalım... Belki hâlâ çoraklaşmamış bir tarafımız kalmıştır... O tarafımız, belki hâlâ dünyanın bir yüzüne bakmakta ve hayata kaynaklık etmektedir.

Bundan kuşkunuz olmasın!

Öyleyse, haydi bir yerden başlayalım. Ümmî Sinan gibi, örneğin "gül alıp gül satalım", "gülü gül ile tarta"lım...

Ha, ne dersiniz!..

HAYATI BAĞIŞLA

Kaç yüze baktın aşkın tarihini okumak için. Göz içinde kaç göz gördün; kulak içinde kaç kulak.

Hani hayatın beyaz perdesinde şavkıyıp duran aşk; küstah bir selam değilse yaşamak!

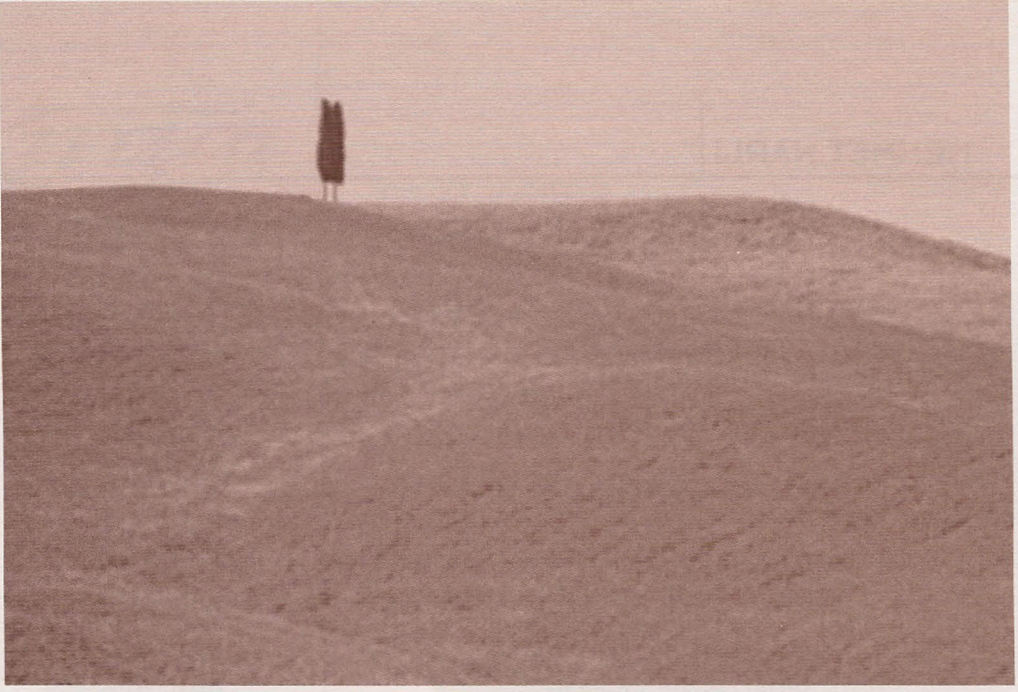
Yine acılar kavşağında, parantez mi açıyorsun ruhı mecruh çocuğum? Savrulan bir anlamsın kimse okumaz seni. Kimse yıkanmaz ırmağında senin. Kimse duymaz fesleğenin kokusunu sen gibi. Sesinin kanayan koylarında kimse oturmaz senin. Kim görececek kalbini yalazlayarak geçen güneşi? Kim duyacak içini yakan infilakı? Kim görececek gözlerinin derininde sakladığın bulutları.

Yabancıydık; tanış olduk. Gizli geçitlerine konakladım bir vakit; bir an göğüne asılan yıldız oldum. Amma ki yazlar bitti. Sende kalan bir damla su; bende kalan biraz köpük.

Tenhaya döndü yelkovan yavrucuğum, tenhaya. Kendi yüreğinin peşinden giden seyyah, yine yüreğinin peşinden gidiyor.

Sen yine aşkın eşiğine otur cancağızım. Kalbine koyduğun hududu kaldır; hüznün evini yapadur. Kendi ormanını içinde taşıyan bir alev ol.

Ve hayatı bağışla; güneş altında bir bukalemun değil midir hayat?



Fotoğraflarda unutulmuş eski bir göğün altında.

Güzel bir gün.

Elektrik yok, baraj toplamıyor sular. Telefon da ne? Ay ıslığı koşturur tepeden tepeye. Yollar stabil, araçlar ağır aksak.

Yağmur yağıyor, toprak kokuyor inadına.

Ne güzel gün.

Ekinler tırpanda, rüzgar harmanda.

Ellerini nasırlarla güzelleştiriyor adamlar*

Yüzlerini güneşle everiyor kadınlar**

Örgülü saçlardan, tıraşlı başlardan sıcaklıklar düşüyor her ebeveynin içine.

Güzel gün, her şey yerinde.

Çalışan yoruluyor, yani sadece çalışan yoruluyor. Kimse yağ biriktirmiyor bedeninde. Yani bilinmiyor kolesterol, diet, kalori ve saire. Gür bir yorgunluk oluyor hayat gümrah bir tebessümden önce. Sofrayı istiyor adamlar, istekle, çöküyorlar. Dua.

Güzel.

Akşam yerinde uyku yerinde, sabah yerinde say yerinde. Rızk yerinde. Güneş yerinde, bulut yerinde, dağlar dağ olarak yerinde.

Israrla bağlara, bahçelere, tarlalara sapıyor yollar. Yere basıyor, yani çamura, aslıyla hemhal oluyor yani çemrenmiş paçalardan ayaklar, çıplak.

Güzel gün, her şey yerinde.

Karanlık; gecede, aydınlık; gündüzde, ağaç yeşilde, kuş göğünde, başın göğsümde, yüreğim ellerinde.

Her şey yerli yerinde.

* Mehmet Nuri Coşkun; Osmaniye ili, Kırmacılı Köyü, Maşat Mezarlığı'nda medfun.

** Elife Coşkun; Kocasının yanında.

Rahmet üzerlerine olsun.